

Lovforslag nr. L 136. Fremsat den 28. januar 1983 af socialministeren

Forslag

til

Lov om ændring af lov om invalidepension m.v. og ophævelse af lov om pension til enker m. fl.

(Indførelse af nye regler om førtidspension).

§ 1

I lov om invalidepension m.v., jfr. lovbekendtgørelse nr. 418 af 13. juli 1982 som ændret ved § 2 i lov nr. 573 af 27. oktober 1982 foretages følgende ændringer:

1. I *lovens titel* indsættes efter »invalidepension«: »og førtidspension«.

2. § 1 a, stk. 3, ophæves.

3. I § 2, stk. 1, udgår: », invalidepension i henhold til § 3, stk. 2, dog tidligst fra det fyldte 18. år«.

4. § 2, stk. 2, affattes således:

»Stk. 2. Efter det 60. år kan pensionen uden pensionistens samtykke hverken frakendes eller nedsættes til lavere pension efter § 3, stk. 2-4.«.

5. § 3 affattes således:

»§ 3. Invalidepension bestående af grundbeløb, invaliditetsbeløb og erhvervsudygtighedsbeløb kan tilkendes personer mellem 18 og 60 år, der i ethvert erhverv må anses for kun at have ubetydelig erhvervsevne i behold.

Stk. 2. Invalidepension bestående af grundbeløb og invaliditetsbeløb kan tilkendes:

- 1) personer under 60 år, hvis erhvervsevne er nedsat i mindre omfang end angivet i stk. 1, men dog med omkring $\frac{2}{3}$, og
- 2) personer over 60 år, hvis erhvervsevne er nedsat i det omfang, som er angivet i stk. 1.

Stk. 3. Førtidspension bestående af grundbeløb kan tilkendes personer, hvis erhvervsevne er nedsat i mindre grad end angivet i stk. 2, nr. 1, men dog med mindst halvdelen.

Stk. 4. Førtidspension bestående af grundbeløb kan tilkendes personer over 55 år, når sociale og helbredsmæssige forhold taler for det. Socialministeren fastsætter nærmere regler herom.«.

6. Efter § 3 indsættes:

»§ 3 a. Tilkendelse af pension på grund af nedsættelse af erhvervsevnen efter § 3, stk. 1-3, er betinget af, at erhvervsevnen varigt er nedsat på grund af fysisk eller psykisk invaliditet.

Stk. 2. Ved bedømmelsen af omfanget af erhvervsevnenes nedsættelse skal der foretages en sammenligning mellem den indtægt, som den pågældende skønnes at kunne opnå ved en beskæftigelse, der svarer til hans kræfter og færdigheder, og som under hensyn til hans uddannelse og tidligere virksomhed kan forlanges af ham, og den indtægt, som legemligt og åndeligt sunde personer med lignende uddannelse normalt opnår i samme egn. Der skal endvidere tages hensyn til den pågældendes alder, livsstilling, bopæl og be-

skæftigelsesmuligheder samt til udsigten til eventuel forbedring eller forværring af invaliditeten. Endelig skal der tages hensyn til sådanne andre omstændigheder, der i det enkelte tilfælde findes at burde tillægges vægt ved den samlede vurdering af erhvervssevnenes nedsættelse. Foreligger der mulighed for at iværksætte behandling, optræning eller andre foranstaltninger, hvorved erhvervssevnen må antages ikke blot forbigående at kunne forøges væsentligt, kan pension ikke tilkendes.«.

7. § 4, stk. 1 og 2, affattes således:

»Grundbeløb udgør, jfr. §§ 5 og 40, 25.056 kr. årlig, dog 23.016 kr. årlig, såfremt pensionistens ægtefælle modtager pension efter denne lov eller lov om folkepension.

Stk. 2. Invaliditetsbeløb udgør, jfr. § 40, 11.664 kr. årlig, dog 9.996 kr. årlig, såfremt pensionistens ægtefælle modtager invalidepension eller invaliditetsydelse efter denne lov.«.

8. § 4 a, stk. 2 og 3, ophæves.

9. I § 5, stk. 1, udgår: »invalidepensionens hele eller halve«.

10. I § 8, stk. 1, ændres »en nedsættelse af erhvervssevnen af over 20 pct.« til: »en nedsættelse af erhvervssevnen på 65 pct. og derover«.

11. § 8, stk. 2, ophæves.

Stk. 3 bliver herefter stk. 2.

12. § 11, stk. 1, 1. pkt., affattes således:

»Som tillæg til pension efter § 3 ydes et beløb, jfr. § 40, på 4.404 kr., dog 4.728 kr., såfremt modtagerens ægtefælle modtager pension efter denne lov eller lov om folkepension.«.

13. § 12 affattes således:

»§ 12. Til en person, der modtager pension efter § 3 og samlever med sin ægtefælle, uden at denne modtager pension efter denne lov, folkepension eller invaliditetsydelse, ydes der et ægteskabstillæg på 3.192 kr. årlig, jfr. § 40.

Stk. 2. Såfremt pensionistens ægtefælle ikke opfylder betingelsen i § 1 a, stk. 1, 1.

pkt., jfr. stk. 2, finder bestemmelsen i § 1 a, stk. 1, 2. pkt., tilsvarende anvendelse ved beregning af ægteskabstillæg.

Stk. 3. For hver 100 kr., ægtefællernes socialindkomst med de fravigelser, der er nævnt i § 6, stk. 2 og stk. 6-11, overstiger den indtægt, hvor pensionstillægget bortfalder, fradrages 30 kr. i ægteskabstillægget.

Stk. 4. Ægteskabstillæg udbetales ikke, såfremt pensionisten i medfør af § 1, stk. 3 eller 5, modtager pension i udlandet.

Stk. 5. Ved indtægtsopgørelsen efter stk. 3 finder § 6, stk. 7, anvendelse for begge ægtefæller.«.

14. I § 15, stk. 1, 1. pkt., ændres »§ 3, stk. 5« til: »§ 3 a, stk. 2« og »§ 3, stk. 2 eller stk. 3« til: »§ 3, stk. 1 eller stk. 2«.

15. § 16, stk. 1, nr. 1, affattes således:

»1) om betingelserne i § 3 er opfyldt,«.

16. I § 16, stk. 1, nr. 2, indsættes efter »invaliditeten«: »eller betingelserne efter § 3, stk. 4«.

17. § 16, stk. 2, ophæves.

Stk. 3 bliver herefter stk. 2.

18. I § 19, stk. 1, ændres »§ 3, stk. 5« til: »§ 3 a, stk. 2«.

19. I § 26, stk. 1, 1. pkt., ændres »invalidepension« til: »pension efter § 3, stk. 1-3.«.

20. I § 26, stk. 1, sidste pkt., ændres »i henhold til § 3« til: »efter § 3, stk. 1-3.«.

21. § 27, stk. 1, 2. pkt., affattes således:

»Nævnet kan beslutte, at pensionen bevarer i 3 måneder efter frakendelsestidspunktet.«.

22. § 27, stk. 1, 3. pkt., ophæves og i stedet indsættes i § 27 som nyt stk. 2:

»Stk. 2. Nævnet kan, hvor omstændighederne taler derfor bestemme, at retten til pension efter § 3, stk. 1-3, skal være hvilende, dog højst for et tidsrum af 3 år.«.

Stk. 2-4 bliver herefter stk. 3-5.

23. I § 27, stk. 4, der herefter bliver stk. 5, ændres »stk. 3« til: »stk. 4«.

24. I § 28, stk. 2, udgår: »og hustrutillæg«.

25. I § 29 ændres »Det påhviler en invalid, som oppebærer ydelser efter denne lov« til: »Det påhviler en person, der får udbetalt ydelser efter denne lov«.

26. I § 40, stk. 1, nr. 1, udgår: »invalidepensionens«.

27. I § 40, stk. 1, nr. 4, udgår: »og 2«.

§ 2

Stk. 1. Loven træder i kraft den 1. januar 1984. Samtidig ophæves lov nr. 70 af 13. marts 1959 om pension til enker m.fl. med senere ændringer.

Stk. 2. De hidtil gældende regler i lov om invalidepension m.v. og lov om pension til enker m. fl. finder dog anvendelse, såfremt ansøgning om pension er indgivet inden den 1. januar 1984.

§ 3

Stk. 1. Personer, der efter de hidtil gældende regler skal have udbetalt laveste invalidepension, får fra den 1. januar 1984 i stedet udbetalt pension efter § 3, stk. 3, i lov om invalidepension og førtidspension m.v.

Stk. 2. Kvinder, der efter de hidtil gældende regler skal have udbetalt enkepension, får fra den 1. januar 1984 i stedet udbetalt pension efter § 3, stk. 4, i lov om invalidepension og førtidspension m.v.

Stk. 3. Personer, der modtager pension

beregnet på grundlag af en afdød ægtefælles bopælstid, bevarer denne ret. Retten bevares også ved overgang til anden pensionstype.

Stk. 4. Ægtefællen til en pensionist, der ved lovens ikrafttræden modtager eller senere får ret til hustrutillæg med fuldt beløb, overgår med virkning fra lovens ikrafttræden til selv at modtage pension efter § 3, stk. 4, i lov om invalidepension og førtidspension m.v.

Stk. 5. Hustrutillæg, der ved lovens ikrafttræden eller senere på grund af indtægt udbetales med nedsat beløb, kan fortsat udbetales indtil hustruens 67. år, medmindre hustruen selv bliver tilkendt pension.

Stk. 6. Hustrutillæg efter stk. 5 beregnes, udbetales og reguleres efter de hidtil gældende regler.

Stk. 7. Hvis hustrutillægget ved lovens ikrafttræden er bortreguleret på grund af indtægt eller bortreguleres inden hustruens 67. år, er retten til hustrutillæg endelig bortfaldet.

Stk. 8. Dør en pensionist, der på tidspunktet for dødsfaldet modtager hustrutillæg, bevarer hustruen retten til afdødes pension i 3 måneder efter udgangen af den måned, hvori dødsfaldet fandt sted, medmindre hun selv ansøger om folkepension eller pension efter lov om invalidepension og førtidspension m.v.

Stk. 9. Dør ægtefællen til en pensionist, der på tidspunktet for dødsfaldet modtager hustrutillæg, bevarer pensionisten retten til dette tillæg i 3 måneder fra udgangen af den måned, hvori hans hustru afgår ved døden.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

Lov nr. 219 af 4. juni 1965 om invalidepension m.v. (Folketingstidende 1964-65, sp. 2996, 3409, 5603 og 5788; tillæg A, sp. 1345; tillæg B, sp. 897; tillæg C, sp. 561) er bekendtgjort ved lovbekendtgørelse nr. 418 af 13. juli 1982. Loven er senere ændret ved lov nr. 573 af 27. oktober 1982.

Lovforslaget og det samtidig hermed fremsatte forslag til ændringer i folkepensionsloven omfatter forslag til en revision af førtidspensionerne med følgende indhold:

Der indføres en ny førtidspension, der kan tildeles dels personer mellem 15 og 67 år, hvis erhvervsevne på grund af invaliditet er nedsat med halvdelen, dels personer mellem 55 og 67 år, når sociale og helbredsmæssige forhold taler herfor. Samtidig ophæves følgende pensionstyper og tillæg:

- laveste invalidepension
- enkepension
- folkepension til enlige kvinder i alderen 62-67 år
- førtidig folkepension til personer i alderen 55-59 år og 60-67 år
- hustrutillæg.

Efter forslagene samles alle reglerne om pension i to love. Den ene lov kommer herved til at omfatte alle regler om pension før det 67. år, mens den anden lov alene kommer til at omfatte regler om pension til personer over 67 år (alderspension).

Samtidig med forslaget om ophævelse af de nævnte pensionstyper og tillæg stilles der forslag om overgangsordninger, som sikrer, at de persongrupper, som er omfattet af disse ordninger ved lovens ikrafttræden, ikke udsættes for en nedgang i det samlede pensionsniveau.

Det er regeringens hensigt på et senere tidspunkt at fremkomme med forslag til en samlet nyredigering af pensionslovgivningen med forskellige ændringer af mere teknisk karakter, herunder om optjening, indfødsret og bopæl.

A. Baggrunden for forslaget

I november 1977 nedsatte socialministeren et udvalg, der skulle foretage en almindelig gennemgang af samtlige regler om tildeling af sociale pensioner for den normale pensionsalder ud fra en samlet vurdering af ansøgerens sociale og helbredsmæssige forhold.

Begrundelsen for nedsættelsen af Førtidspensionsudvalget var, at der i de foregående år var gennemført en række ændringer i pensionslovene, uden at det ved disse lejligheder havde været muligt at efterprøve ændringernes betydning for samspillet mellem de forskellige regelsæt. Hertil kom, at det samlede førtidspensionssystem med i alt 9 forskellige sæt førtidspensionsregler var blevet uoverskueligt for både pensionister og administration.

Udvalget skulle, ud over at gennemgå invalidepensionsloven, foretage en undersøgelse af hele førtidspensionsområdet under ét med henblik på belysning af dets socialpolitiske og tekniske hensigtsmæssighed.

Udvalget afgav betænkning i februar 1980 (Betænkning nr. 898) med forslag til et nyt førtidspensionssystem med enhedskarakter. Forslaget indebar, at de hidtidige forskellige pensionskategorier kunne reduceres til 3. Desuden skulle efter udvalgets forslag alene et konstateret, varigt behov for forsørgelse være pensionsgivende. Invalidepensionslovens erhvervsevnebegreb blev således foreslået erstattet af et videre begreb, hvor ansøgerens erhvervs muligheder og forsørgelsesmuligheder indgik i vurderingen af forsørgelsesbehovet.

B. Gældende regler om førtidspension

Efter de gældende regler kan der ydes pension og hustrutillæg til følgende grupper under 67 år:

- 1) Personer i alderen 18-67 år, der må anses for erhvervsudygtige i ethvert erhverv. (Højeste invalidepension bestående af grundbeløb med invaliditetsbeløb og erhvervsudygtighedsbeløb samt pensionstillæg).
- 2) Personer i alderen 15-67 år, hvis erhvervsevne er nedsat med omkring $\frac{3}{4}$.

- (Mellemste invalidepension bestående af grundbeløb med invaliditetsbeløb samt pensionstillæg).
- 3) Personer i alderen 15–67 år, hvis erhvervsevne er nedsat med mindre end $\frac{2}{3}$ men dog med mindst halvdelen.
(Laveste invalidepension bestående af $\frac{1}{2}$ grundbeløb og $\frac{1}{2}$ invaliditetsbeløb).
 - 4) Kvinder, der er blevet enker efter det fyldte 45. år, og som enten er fyldt 55 år eller har forsørgelsespligt over for børn under 18 år.
(Enkepension bestående af grundbeløb og pensionstillæg).
 - 5) Enlige kvinder i alderen 62–67 år.
(Folkepension bestående af grundbeløb og pensionstillæg).
 - 6) Til pensionister, der er gift med kvinder, der ikke selv er pensionister og er i alderen 62–67 år, ydes et hustrutillæg.
 - 7) Enlige kvinder over 50 år, når svigtende helbred og andre særlige omstændigheder taler herfor.
(Enkepension på dispensation bestående af grundbeløb og pensionstillæg).
 - 8) Personer i alderen 55–60 år, når særlige sociale og arbejdsmæssige forhold gør sig gældende.
(Førtidig folkepension bestående af grundbeløb og pensionstillæg).
 - 9) Personer i alderen 60–67 år, når svigtende helbred eller andre særlige omstændigheder taler derfor.
(Førtidig folkepension bestående af grundbeløb og pensionstillæg).

C. Lovforslagets indhold

Det er regeringens opfattelse, at der må ske en forbedring af forholdene for modtagere af laveste invalidepension, og at der i sammenhæng hermed på baggrund af Førtidspensionsudvalgets betænkning må foretages en revision af førtidspensionslovgivningen, således at reglerne på førtidspensionsområdet bliver enklere, mere sammenhængende og i takt med den samfundsmæssige udvikling.

Ved dette forslag stilles der forslag om indførelse af et forenklet førtidspensionssystem, i hvilken forbindelse enkepensionsloven og folkepensionslovens regler om pension til personer under 67 år ophæves. Regeringen har i modsætning til Førtidspensionsudvalget, der foreslog et enhedssystem for førtidspension alene efter kriteriet om varig behov for forsørgelse, valgt ikke at ændre principperne for tilkendelse af førtidspensioner på grundlag af helbredsbedingede forhold.

Antallet af pensionsformer til personer under 67 år reduceres således til følgende typer:

- 1) Invalidepension bestående af grundbeløb med invaliditetsbeløb og erhvervsudygtighedsbeløb,
- 2) invalidepension bestående af grundbeløb med invaliditetsbeløb og
- 3) førtidspension bestående af grundbeløb.

Til alle 3 pensionstyper kan der ydes pensionstillæg.

Efter forslaget kan førtidspension tilkendes personer mellem 15 og 67 år, hvis erhvervsevne er nedsat med mindst halvdelen. Førtidspension kan endvidere tilkendes personer mellem 55 og 67 år, når der foreligger særlige sociale og helbredsbedingede forhold.

Helbredsbedinget førtidspension

Som nævnt bibeholdes i forslaget hidtidige lovgivningsprincipper for tilkendelse af førtidspension på grundlag af helbredsbedingede forhold, således at en erhvervsevnenedsættelse med mindst halvdelen fortsat vil give adgang til pension.

Hovedbetingelsen for at få helbredsbedinget førtidspension er – ligesom tilfældet er med invalidepension – formuleret i kravet om, at der skal foreligge en varig nedsættelse af erhvervsevnen, betinget af fysisk eller psykisk invaliditet. En nedsættelse af erhvervsevnen, der alene skyldes sociale faktorer som f.eks. langvarig arbejdsløshed berettiger ikke til helbredsbedinget førtidspension, men ikke-lægelige faktorer indgår i en samlet bedømmelse af, om erhvervsevnen i det konkrete tilfælde er nedsat i det krævede omfang.

I denne bedømmelse vil således blandt momenterne indgå pågældendes egen arbejdsindtægt – men ikke ægtefællens, alder, livstilling, bopæl samt beskæftigelsesmuligheder.

Som tilfældet er ved de gældende regler for laveste invalidepension vil også den helbredsbedingede førtidspension kunne tildeles fra det fyldte 15. år, men til forskel fra laveste invalidepension vil den helbredsbedingede førtidspension kunne tildeles indtil det 67. år.

Dette indebærer tillige en vis lempelse i forhold til den gældende praksis for førtidspension til de 60–66 årige, idet denne gruppe normalt kun har kunnet opnå pension på rent lægeligt grundlag, hvis der har været tale om helbredsbedingede forhold, der svarer til nedsættelse af erhvervsevnen med omkring $\frac{2}{3}$.

Indførelsen af den laveste invalidepension, der skete med lov nr. 219 af 4. juni 1965 om invalidepension m.v., byggede på betænkning nr. 371 om

invalidepension m.v. afgivet i 1965. Det var bl.a. anført heri, at der for personer, hvis erhvervsevne er væsentligt nedsat, omend ikke med $\frac{3}{4}$, foreligger behov for støtte, bl.a. til dækning af visse merudgifter som følge af invaliditeten, herunder til medhjælp. Personkredsen, man ønskede at støtte, var især mindre selvstændige erhvervsdrivende og gifte kvinder, der enten var hjemmegående eller i supplerende selverhverv o.lign.

Laveste invalidepension var således ikke tænkt som selvstændigt eksistensgrundlag.

Siden ordningens ikrafttræden den 1. april 1966 er tildeling af laveste invalidepension imidlertid også sket til personer, der skulle bedømmes som værende i fuldt selverhverv. Dette medførte dels, at pensionen blev reduceret væsentligt på grund af beregningsregler i tilfælde, hvor den resterende erhvervsevne anvendtes ved lønarbejde. Dels betød det, at den laveste invalidepension som udgangspunkt blev eneste forsørgelsesgrundlag i tilfælde, hvor den resterende erhvervsevne – ikke mindst i forbindelse med stigende arbejdsløshed – ikke kunne udnyttes.

På denne baggrund, er det ved flere lejligheder erkendt i Folketinget, at niveauet, som den laveste invalidepension befinder sig på, ikke kan være tilfredsstillende som selvstændigt forsørgelsesgrundlag.

Regeringen har i erkendelse heraf og med udgangspunkt i, at førtidspension og alderspension er dele af et sammenhængende pensionssystem, valgt at foreslå samme pensionsniveau for førtidspension som for alderspension.

Behovsbestemt førtidspension

Den gældende førtidspensionslovgivning åbner adgang for tilkendelse af pension af både lægelige og sociale årsager. Der er imidlertid tale om en flerhed af pensionstyper, som bygger på forskellige tilkendelseskriterier, idet der efter det gældende system lægges vægt på forhold som køn og civilstand, ligesom der eksisterer forskellige aldersgrænser for adgangen til førtidspension.

Regeringen finder, at der ligesom efter den gældende lovgivning skal være en adgang til førtidspension på grund af særlige sociale eller helbredsmæssige forhold. Flerheden af de gældende førtidspensionstyper, der især hviler på sociale tilkendelseskriterier, må imidlertid samordnes til en førtidspension, hvortil der skal være lige adgang for mænd og kvinder. Ligestillingen ved tilkendelse af pension følger af den udvikling i samfundet, der er igang, og er i overensstemmelse med den

stigning i erhvervsfrekvensen for kvinder, der er sket.

Der foreslås således indført en behovsbestemt førtidspension, der skal omfatte personer i alderen 55 til 67 år, således at alle i denne aldersgruppe uden hensyn til køn og civilstand får adgang til ordningen.

En lavere tilgangsalder end 55 år til en behovsbestemt pension vil efter regeringens opfattelse ikke være rimelig.

Ligesom efter de gældende regler for tilkendelse af førtidig folkepension m.v. vil der indgå en række momenter ved vurderingen af behovet for tilkendelse af den nye førtidspension.

Tilkendelse af en behovsbestemt førtidspension forudsætter, at behovet for forsørgelse er varigt.

Herved forstås, at behovet ikke bortfalder af sig selv, og at behovet ikke kan afhjælpes ved revalideringsforanstaltninger eller på anden måde. Behovet skal i almindelighed påregnes at være til stede indtil overgangen til alderspension.

Hvis årsagerne til forsørgelsesbehovet især er de helbredsmæssige forhold, vil man med større sikkerhed kunne afgøre om varighedsbetingelsen er opfyldt, end hvis hovedårsagen ligger i de sociale forhold.

Varighedsbetingelsen vil afskære fra pension i tilfælde, hvor behovet er af kortere varighed. Betingelsen medfører, at alle korttidsituationer udelukkes. Førtidspension kan derfor i almindelighed ikke tilkendes, hvis betingelserne for at opnå dagpenge eller forbigående hjælp efter bistandsloven er opfyldt. Behovssituationen kan i disse tilfælde ikke anses for vedvarende.

Som nævnt vil en række årsager og faktorer indgå i bedømmelsesgrundlaget, når revaliderings- og pensionsnævnet skal træffe afgørelse om tildeling af førtidspension. Det er ikke muligt på forhånd at give en helt udtømmende og detaljeret beskrivelse af alle de momenter, der må indgå i behovsvurderingen, men en række af disse faktorer nævnes i det følgende:

I modsætning til den helbedsbetingede førtidspension må vurderingen af retten til den behovsbestemte førtidspension ske ud fra ansøgerens samlede forsørgelsessituation. For en gift ansøger må ægtefællens indtægtsforhold således tages i betragtning ved vurderingen. Ved tildeling af pension skal behovssynspunktet dog ikke strækkes så langt, at en ægtefælle, der ikke har erhvervsarbejde, skal have udnyttet eventuelle erhvervsmuligheder.

Hvis den endelige afgørelse om retten til pension er afhængig af en samlet skønsmæssig vurdering uden vejledende beløbsgrænser, vil der kunne

danne sig uensartede retningslinier for, hvilke indtægtsforhold der indikerer behov.

Regeringen finder det derfor rimeligt, at der centralt tages stilling til en sådan grænse.

Det er hensigten at fastlægge grænsen for gifte personer på niveauet for dagpengemaksimum (pr. 1. oktober 1982 ca. 105.000 kr.), dels fordi dette niveau stort set svarer til den anvendte grænse for tildeling af førtidspension til personer mellem 55 og 60 år, dels fordi dagpengemaksimum er en velkendt størrelse, der er akcepteret som et passende forsørgelsesgrundlag. Grænsen for enlige vil blive fastlagt på 55 pct. af dagpengemaksimum, idet denne procent omtrent svarer til forholdet mellem pensionen til en enlig og pensionen til to samgifte pensionister.

De indtægter, der skal indgå i behovsvurderingen, er ægtefællernes samlede bruttoindtægter. Det forstås sådan, at alle reelle indtægter, der er til rådighed til forsørgelse, skal medregnes, eksempelvis arbejdsindtægter, formueindtægter, pensionsindtægter m.v.

Fastlæggelse af en højeste indtægtsgrænse som vejledende grænse betyder, at spørgsmålet om tilkendelse af førtidspension kan opgives, alene fordi de samlede indtægter overskrider denne grænse. Det betyder på den anden side ikke, at personer med indtægter under denne grænse uden videre får ret til førtidspension efter behovskriteriet.

Hvis en ansøger sammen med en evt. ægtefælle har indtægter, der ligger under denne grænse, vil størrelsen af disse indtægter være af betydning, når omfanget af forsørgelsesbehovet skal vurderes. Det er det forsørgelsesbegreb, der kendes fra ægteskabslovgivningen, der tillægges betydning. Forudsætningen om at ægtefællens indtægt skal tages i betragtning gælder således ikke ved andre samlivsformer end ægteskabet.

Foringelse af helbredet, der ikke er tilstrækkeligt til, at der kan opnås pension på grund af en nedsættelse af erhvervsevnen med mindst 50 pct., vil sammen med andre momenter kunne indicere behov for pension.

Hvis manglende forsørgelsesgrundlag hænger sammen med helbredsmæssige forhold, vil alderen spille en vigtig rolle i vurderingen. Kravet til helbredsforringelsen slækkes, jo nærmere ansøgeren er ved den almindelige pensionsalder for alderspension.

Tilkendelse af pension efter det foreslåede kriterium forudsætter, at ansøgeren ikke kan placeres eller genplaceres på arbejdsmarkedet. Der må ske en vurdering af ansøgerens revalideringsmuligheder. Begrebet revalidering bruges i denne sammen-

hæng som en samlet betegnelse for en lang række af foranstaltninger, der sigter mod at muliggøre en genplacering på arbejdsmarkedet med følgende selvforsørgelse.

Ved vurdering af beskæftigelsesmulighederne må der tages hensyn til ansøgerens bopæl, idet beskæftigelsessituationen på lokalt plan vil være af betydning.

Af betydning vil også være ansøgerens tilknytning til arbejdsmarkedet.

For personer, der efter eget valg har været borte fra arbejdsmarkedet i lang tid, er det normalt ikke rimeligt at fastslå et pensionsbehov, blot fordi det lange fravær fra arbejdsmarkedet, evt. kombineret med alder, i mellemtiden har gjort det umuligt at opnå erhvervsarbejde. Det må herudover kræves, at den situation der forelå, da beslutningen blev truffet om, at erhvervsarbejde ikke var økonomisk fornødent, har ændret sig væsentligt.

Viser det sig ikke muligt at placere ansøgeren på arbejdsmarkedet, og er der i øvrigt ikke noget forsørgelsesgrundlag, vil førtidspension kunne tilkendes.

Ved tab af forsørger, kan der typisk opstå en situation, der sammen med alderen og en manglende erhvervs erfaring vil tale for tilkendelse af førtidspension. Det samme vil kunne være tilfældet for personer, der har passet plejkrævende børn, forældre eller andre personer.

D. Gældende ordninger i forhold til ændret førtidspensionssystem

Efter gældende regler kan kvinder, der er blevet enker efter det fyldte 45. år, og som enten er fyldt 55 år eller har forsørgelsespligt over for børn under 18 år, opnå ret til enkepension uden særlige betingelser.

Endvidere er der adgang til undtagelsesvis at tilkende enker og andre enlige kvinder over 50 år enkepension, når svigtende helbred eller særlige omstændigheder taler derfor.

En tilgangsalder på 55 år vil forringe den pensionsmæssige stilling for visse af de grupper, der hidtil har været omfattet af enkepensionslovens regler.

Enker på 55 år, der ikke tidligere eller kun i ringe omfang har haft erhvervmæssig beskæftigelse, vil ofte opfylde betingelserne for førtidspension efter behovskriteriet.

For yngre enker uden erhvervsarbejde, vil det ofte være bedre at hjælpe på andre måder end ved tilkendelse af pension, herunder ved forsøg på revalidering eller erhvervmæssig placering. Viser

det sig ikke muligt, må der hjælpes efter bistandslovens regler. Det samme må gælde for de enlige kvinder mellem 50 og 55 år, som efter gældende regler har adgang til enkepension på dispensation.

Den automatiske ret til førtidig folkepension for enlige kvinder mellem 62 og 67 år falder bort.

Er disse kvinder uden tilknytning til arbejdsmarkedet, vil de også i det nye system få adgang til førtidspension med støtte i alder og manglende erhvervs erfaring, forudsat behov for forsørgelse.

Af de kvinder, der længe har haft erhvervsarbejde, vil mange have mulighed for at få efterløn.

Den mindre gruppe, der ikke opfylder betingelserne for at få efterløn, må antages enten i forbindelse med arbejdsophør eller senere at opfylde betingelserne for at få pension efter behovskriteriet, da de bl. a. på grund af alder næppe vil kunne skaffe sig anden beskæftigelse.

De momenter, der indgår i bedømmelsen efter de gældende regler om førtidig folkepension til 55-59-årige og 60-66-årige, er indeholdt i vurderingen efter det nye system. De sociale kriterier udvides herved til at gælde allerede fra 55 års alderen, og samtidig bortfalder de specielle betingelser om tilknytning til arbejdsmarkedet for de 55-60 årige.

Hustrutillæg ydes til pensionister gift med kvinder i alderen 62-66 år. Hustruen må ikke selv være pensionist. En stor del af disse kvinder, som ikke har erhvervsindtægt, vil efter de foreslåede regler få ret til førtidspension. Der må ved denne vurdering bl. a. lægges vægt på, at det er personer i alderen 62-66 år, samt at ægtefællen har pensioniststatus.

For de kvinder, der ikke opfylder betingelserne for førtidspension på grund af erhvervsindtægter, vil det foreslåede system ikke betyde nogen større forringelse, idet hustrutillægget efter de gældende regler indtægtsreguleres på grundlag af begge ægtefællers indtægt.

Retten til hustrutillæg bortfalder, hvis tillægget er bortreguleret ved nyordningens ikrafttræden, eller hvis tillægget bortreguleres i overgangsperioden - se bemærkningerne til overgangsbestemmelsen herom.

E. Nytilgang til ændret førtidspensionssystem

Forslagets tildelingskriterium for helbredsbetings førtidspension svarer til gældende kriterium for tildeling af laveste invalidepension. Men med en forhøjelse af aldersgrænsen fra 60 til 67 år for tildeling efter kriteriet betyder det, at flere personer i

gruppen 60-66 år vil kunne opnå helbredsbetings førtidspension end i dag.

Med den foreslåede nedre aldersgrænse for behovsbestemt førtidspension på 55 år vil der endvidere ske en mertilgang til førtidspensionssystemet. Dette vil især ske fra gruppen af ægtefæller til pensionister, der modtager ægteskabstillæg, hvor de pågældende i mange tilfælde modtager supplerende kontanthjælp, og fra andre grupper, der i dag modtager varig hjælp efter bistandslovens § 43, idet disse må antages at være berettiget til den behovsbestemte førtidspension.

Økonomiske og administrative konsekvenser

De foreslåede ændringer anslås at medføre bruttomerudgifter for det offentlige på ca. 184 mill. kr. i 1984 (PL-jan. 1982 og aktivitetsniveau jan. 1984).

Merudgifterne reduceres i de følgende år på grund af afviklingen af de af de hidtidige ordninger, for hvilke der er fastsat overgangsbestemmelser.

Forslagets samlede økonomiske konsekvenser fremgår af nedenstående tabel.

Mill. kr.	1984	1989
<i>Socialministeriet</i>		
Hustrutillæg	÷ 483	÷ 655
Ægteskabstillæg	÷ 17	÷ 14
Andre pensionsydelse	768	768
Pensionsydelse i alt	268	99
Børnetilskud	11	11
Kontanthjælp	÷ 85	÷ 85
I alt	194	25
<i>Boligministeriet</i>		
Boligstøtte	÷ 10	0
I alt	184	25
Fordeling:		
Staten	229	67
Kommunerne	÷ 45	÷ 42

Forslaget skønnes at medføre et merskatteprovenu på ca. 130 mill. kr. i 1984 på grund af nettoforøgelsen i pensionsudbetalingerne. Skatteprovenuet skønnes at falde til ca. 50 mill. kr. i 1989 som følge af hustrutillægsordningens bortfald.

Om udgiften til børnetilskud henvises til det samtidig fremsatte forslag til lov om ændring af lov om børnetilskud og andre familiedydelser.

Af mindreudgiften til kontanthjælp udgør 25 mill. kr. bortfald af supplerende hjælp til pensionister med laveste invalidepension.

Forhøjelsen af invaliditetsgraden fra 20 til 65 pct., jfr. forslaget nr. 10, skønnes at give merudgifter til pension på ca. 8 mill. kr. Beløbet er medtaget i tabellen under »Andre pensionsydelser«.

Skønnet over de samlede økonomiske konsekvenser er nødvendigvis forbundet med relativ stor usikkerhed. To årsager hertil skal nævnes: For det første er usikkerheden relativ stor i forhold til den samlede økonomiske virkning, fordi den – som det fremgår af oversigten – er sammensat af store mer- og mindreudgifter. Den absolutte usikkerhed (dvs. i kr.) står i forhold til disse store bruttobevægelser og bliver derfor relativ stor i forhold til det mindre nettoresultat. For det andet er det ikke muligt at forudsige nøjagtigt, hvor mange der vil søge og få den behovsbestemte førtidspension.

Gennemførelsen af lovforslaget vil medføre et merarbejde i kommunerne og revaliderings- og pensionsnævnene som følge af mertilgangen af pensionsansøgninger. Mertilgangen skyldes dels det nye tildelingskriterium, der giver personer, der ikke tidligere har haft mulighed for at få tilkendt pension, en pensionsadgang, og dels ansøgninger fra de persongrupper, som efter gældende regler har haft en lovbestemt ret til pension uden behandling i revaliderings- og pensionsnævnene.

På den anden side forventes forslaget om at erstatte de eksisterende forskelligartede tildelingskriterier med et i de tilfælde, hvor pensionsansøgningen ikke er begrundet i helbredsbedingende forhold, at medføre en vis forenkling af selve sagsbehandlingen.

Gennemførelsen af forslaget er forbundet med en engangsudgift på ca. 1 mill. kr. på grund af ændring af edb-system, tilkendelsesstatistik m.v. og information.

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

Til nr. 1

Ændringen er redaktionel og følger af forslaget om at samle reglerne om tilkendelse af pension før det 67. år i invalidepensionsloven.

Til nr. 2

Ophævelsen af bestemmelsen er en følge af forslaget om at afskaffe enkepensionen og den enlige kvindes ret til folkepension fra det 62. år.

Til nr. 3

Ændringen er redaktionel som følge af forslaget til § 3.

Til nr. 4

Forslaget til § 2, stk. 2, svarer for så vidt angår frakendelse og nedsættelse af invalidepension til gældende lovs § 2, stk. 2. Som følge af forslaget til § 3 omfatter reglen både invalidepension og førtidspension.

Reglen er en beskyttelsesregel for pensionisten. Reglen hviler på det synspunkt, at der efter det 60. år bør være ro om pensionsspørgsmålet, således at der ikke sker andre forandringer i pensionen, end dem der følger af indtægtsreguleringen. Hvis der efter det 60. år sker en forbedring af de helbreds-mæssige eller økonomiske forhold, kan det eventuelt føre til en omregning af pensionen, men frakendelse eller nedsættelse til lavere pensionstype kan ikke komme på tale uden samtykke fra pensionisten. Hvis førtidspension efter forslaget til § 3, stk. 3 og 4, helt bortreguleres, skal retten til førtidspension – i modsætning til gældende praksis for den førtidige folkepension – dog anses for bortfaldet. For at førtidspensionen påny kan komme til udbetaling, forudsættes det således, at revaliderings- og pensionsnævnet efter en fornyet vurdering har skønnet, at betingelserne for pension er opfyldt.

Bestemmelsen i forslaget til § 2, stk. 2, er som nævnt en beskyttelsesregel. Reglen er ikke til hinder for, at pensionisten undlader at hæve sin pension. Efter lovens § 28, stk. 4, bortfalder retten til ydelser efter loven, når ydelsen ikke har været hævet i et helt år, men retten genindtræder fra datoen for ny begæring.

Reglen afskærer heller ikke pensionisten fra selv at rejse sag om frakendelse af den behovsbestemte pension efter § 3, stk. 4.

Forslaget til § 2, stk. 2, omfatter ikke bistands-tillæg, plejetillæg og invaliditetsydelse. Disse ydelser skal som hidtil også kunne frakendes og ændres efter det 60. år. Personer, der ved det 67. år overgår til folkepension, bevarer dog et tilkendt bistands- eller plejetillæg, jfr. bestemmelsen i folkepensionslovens § 15.

Til nr. 5 og 6

Betingelserne for tilkendelse af pension samles efter forslaget i lovens § 3. Herved understreges ønsket om at bevare kontinuiteten til den gældende invalidepensionsordning.

Set i sammenhæng med afskaffelsen af den laveste invalidepension, de pensionsmæssige særordninger for kvinder (enkepension, folkepension fra det 62. år og hustrutillægsordningen) og den særlige førtidspensionsordning for de 55-60-årige, bliver der tale om en stærk forenkling af førtidspensionssystemet.

Antallet af pensionsformer til personer under 67 år reduceres således til følgende typer:

- 1) Invalidepension bestående af grundbeløb med invaliditetsbeløb og erhvervsudygtighedsbeløb,
- 2) invalidepension bestående af grundbeløb med invaliditetsbeløb, og
- 3) førtidspension bestående af grundbeløb.

Til alle 3 pensionstyper kan der ydes pensions-tillæg.

Forslaget til § 3, stk. 1 og 2, indeholder betingelserne for tilkendelse af invalidepension. De gældende principper for invaliditetsbedømmelse og kravene til erhvervsevne ned sættelse føres videre. Forslaget til § 3, stk. 1, svarer med visse redaktionelle ændringer til gældende lovs § 3, stk. 2, og forslaget til § 3, stk. 2, nr. 1, svarer til gældende lovs § 3, stk. 3.

Invalidepensionen skal som hidtil kun kunne tilkendes personer under 60 år, medmindre pågældende i ethvert erhverv må anses for kun at have ubetydelig erhvervsevne i behold, jfr. forslaget til § 3, stk. 2, nr. 1, som svarer til gældende lovs § 2, stk. 2, 2. pkt.

Forslaget til § 3, stk. 3, jfr. gældende lovs § 2, stk. 1, åbner adgang til at tilkende førtidspension bestående af grundbeløb til personer mellem 15 og 67 år, hvis erhvervsevne er nedsat med mindst halvdelen, men dog ikke i en sådan grad at der kan tilkendes invalidepension efter § 3, stk. 2, nr. 1. Tildelingskriteriet for helbredsbettinget førtidspension svarer således til gældende regler for laveste invalidepension.

I forhold til gældende praksis for 60-66-årige vil der blive tale om en vis lempelse i pensionsbedømmelsen. Om redegørelsen for omlægningen henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger.

I *forslaget til § 3 a* er angivet hvilke kriterier, der skal lægges vægt på ved tilkendelse af pension på grundlag af nedsat erhvervsevne. Det er efter forslaget fortsat en betingelse, at erhvervsevnen er varigt nedsat på grund af fysisk eller psykisk in-

liditet. Forslaget til § 3 a, stk. 1, svarer således til bestemmelsen i invalidepensionslovens § 3, stk. 1, mens forslaget til § 3 a, stk. 2, er enslydende med bestemmelsen i invalidepensionslovens § 3, stk. 5.

Efter *forslaget til § 3, stk. 4*, kan førtidspension bestående af grundbeløb tilkendes personer over 55 år, når der foreligger særlige sociale eller kombinerede sociale og helbreds mæssige grunde.

Personkredsen for bestemmelsen er dels personer, som efter hidtidig praksis kan få pension på rent socialt grundlag, dels personer, som efter en kombineret social og lægelig bedømmelse skønnes ude af stand til at opretholde et rimeligt forsørgelsesgrundlag, og som derfor har behov for en varig pensionsydelse.

Efter forslaget til § 3, stk. 4, 2. pkt., kan socialministeren fastsætte nærmere regler om tilkendelse af behovsbestemt førtidspension.

Det er hensigten at fastsætte bestemmelser om betydningen af indtægt og formue hos ansøgeren og en eventuel ægtefælle. Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger om indtægts betydning for behovsvurderingen.

Til nr. 7

Ændringerne er redaktionelle som følge af forslaget om afskaffelsen af den laveste invalidepension og indførelse af en ny førtidspensionsordning.

Til nr. 8

Ophævelsen af bestemmelserne er en følge af forslaget om, at hustrutillægsordningen ophæves. Der henvises til de almindelige bemærkninger, samt til bemærkningerne til overgangsbestemmelserne i § 3.

Til nr. 9

Ændringen er redaktionel som følge af, at personer hvis erhvervsevne er nedsat med mindst halvdelen efter forslaget er berettiget til pension bestående af grundbeløb.

Til nr. 10

Det foreslås at forhøje grænsen for, i hvilke tilfælde fradragsreglen kan finde anvendelse, fra en invaliditetsgrad på 20 pct. til 65 pct.

Forslaget indebærer en bedre sammenhæng mellem arbejdsskadeforsikringslovens og invalidepensionslovens erhvervsevnevurdering, og samtidig en væsentlig reduktion i antallet af sager, hvor der foretages samordning. Efter forslaget vil der kun ske samordning ved invaliditeter på 65 pct. og derover, således at samordning kun finder sted for

F.t.l. vedr. invalidepension m.m.

personer, der modtager invalidepension efter forslaget til § 3, stk. 1 og 2.

Til nr. 11

Det foreslås at ophæve bestemmelsen, der ikke længere kan anses for at have praktisk betydning.

Til nr. 12

Ændringen er redaktionel.

Til nr. 13

Ændringen af bestemmelsen er en følge af forslaget om at afskaffe hustrutillægsordningen. Der henvises til de almindelige bemærkninger.

Til nr. 14-20

Ændringerne er redaktionelle som følge af forslaget til § 3. Til forslaget i nr. 17 om at ophæve bestemmelsen i lovens § 16, stk. 2, bemærkes, at revaliderings- og pensionsnævnet fortsat kan tilkende en anden pension end den søgte, hvis betingelserne herfor er opfyldt.

Til nr. 21-23

Bestemmelserne indeholder forslag til nye regler om inddragelse af pension i tilfælde af frakendelse. Efter forslaget ophæves adgangen til gradvis inddragelse. Pensionen vil herefter kunne bevares i 3 måneder efter frakendelsestidspunktet. Ændringen er begrundet i administrative hensyn.

Adgangen til at træffe afgørelse om hvilende pension foreslås begrænset til at omfatte invalidepension og den helbredsbedingede førtidspension.

Til nr. 24

Ændringen, der er redaktionel, er en følge af forslaget om ophævelse af hustrutillægsordningen.

Til nr. 25-26

Ændringerne er redaktionelle som følge af, at loven efter forslaget skal omfatte førtidspension.

Til nr. 27

Ændringen, der er redaktionel, er en følge af forslaget om afskaffelse af hustrutillægsordningen.

Til § 2

Vedrørende forslaget til ophævelse af enkepen-

sionsloven henvises til de almindelige bemærkninger. Enkepensionsloven er senest bekendtgjort ved socialministeriets bekendtgørelse af lov om pension til enker m.fl. nr. 419 af 13. juli 1982.

Til § 3

Personer, der ved lovens ikrafttræden eller senere, jfr. forslaget til § 2, stk. 2, er tilkendt laveste invalidepension overgår med virkning fra den 1. januar 1984 til pension bestående af grundbeløb efter forslaget til § 3, stk. 3, i lov om invalidepension og førtidspension m.v. Kvinder, der ved lovens ikrafttræden eller senere er tilkendt enkepension, overgår ligeledes fra den 1. januar 1984 til pension efter forslaget til § 3, stk. 4, i lov om invalidepension og førtidspension m.v.

Retten til beregning af pension på grundlag af en afdød ægtefælles bopælstid bevares ved enkens overgang til anden pensionstype. Retten bevares ligeledes for enker, der har fået invalidepension beregnet på grundlag af en afdød ægtefælles bopælstid.

Ægtefællen til en pensionist, der ved lovens ikrafttræden får udbetalt fuldt hustrutillæg, får fra dette tidspunkt en selvstændig ret til pension efter forslaget til § 3, stk. 4, i lov om invalidepension og førtidspension m.v.

De hustrutillæg, der på grund af indtægtsreguleringen udbetales med nedsat beløb, udbetales fortsat indtil hustruens 67. år. I denne periode beregnes og reguleres tillægget i overensstemmelse med de hidtil gældende regler i § 11, § 23, stk. 2, og § 37. Hvis hustrutillægget i denne periode når op på det fulde beløb, har hustruen ikke en umiddelbar ret til at overgå til pension efter forslaget til § 3, stk. 4, i lov om invalidepension og førtidspension m.v. Hustruen må i dette tilfælde være henvist til at søge pension efter de regler, der er fastsat i denne lov, og tilkendelse af pension kræver således forudgående forelæggelse for revaliderings- og pensionsnævnet.

Retten til et hustrutillæg, der enten er bortreguleret ved lovens ikrafttræden eller bliver det inden hustruens 67. år, er endelig bortfaldet.

Retten til efterlevelsespension for hustruen og til fortsat udbetaling af hustrutillæg til pensionisten i en 3 måneders periode bevares for de hustrutillæg, der udbetales ved lovens ikrafttræden eller senere.

Bilag

*I dette bilag er (med mindre skrift)
indsat den gældende formulering af de bestemmelser,
der berøres af lovforslaget*

1. I *lovens titel* indsættes efter »invalidepension«: »og førtidspension«.

Lov om invalidepension m.v.

2. § 1 a, stk. 3, ophæves.

§ 1 a. — — —

Stk. 3. For en enke, som på tidspunktet for tilkendelsen af ydelser modtager pension i henhold til lov om pension til enker m.fl., eller som ved det fyldte 55. år ville opnå ret hertil i henhold til § 1, stk. 1, i lov om pension til enker m.fl., lægges den afdøde ægtefælles bopælstid til grund, hvis den overstiger den pågældendes egen bopælstid. Retten efter dette stykke ophører ved indgåelse af nyt ægteskab.

3. I § 2, *stk. 1*, udgår: », invalidepension i henhold til § 3, stk. 2, dog tidligst fra det fyldte 18. år«.

4. § 2, *stk. 2*, affattes således:

»*Stk. 2.* Efter det 60. år kan pensionen uden pensionistens samtykke hverken frakendes eller nedsættes til lavere pension efter § 3, stk. 2-4.«.

§ 2. Ydelser efter denne lov kan oppebæres af personer mellem 15 og 67 år, invalidepension i henhold til § 3, stk. 2, dog tidligst fra det fyldte 18. år.

Stk. 2. Efter det fyldte 60. år kan invalidepension hverken tilkendes, frakendes eller ændres til højere eller lavere pension efter § 3, stk. 2-4. Dog er personer over 60 år, hvis erhvervssevne er nedsat i det i § 3, stk. 2, angivne omfang, berettiget til at få tilkendt invalidepension efter § 3, stk. 3.

5. § 3 affattes således:

»§ 3. Invalidepension bestående af grundbeløb, invaliditetsbeløb og erhvervsudygtighedsbeløb kan tilkendes personer mellem 18 og 60 år, der i ethvert erhverv må anses for kun at have ubetydelig erhvervssevne i behold.

Stk. 2. Invalidepension bestående af grundbeløb og invaliditetsbeløb kan tilkendes:

- 1) personer under 60 år, hvis erhvervssevne er nedsat i mindre omfang end angivet i stk. 1, men dog med omkring $\frac{2}{3}$, og
- 2) personer over 60 år, hvis erhvervssevne er nedsat i det omfang, som er angivet i stk. 1.

Stk. 3. Førtidspension bestående af grundbeløb kan tilkendes personer, hvis erhvervssevne er nedsat i mindre grad end angivet i stk. 2, nr. 1, men dog med mindst halvdelen.

Stk. 4. Førtidspension bestående af grundbeløb kan tilkendes personer over 55 år, når sociale og helbredsmaessige forhold taler for det. Socialministeren fastsætter nærmere regler herom.«.

6. Efter § 3 indsættes:

»§ 3 a. Tilkendelse af pension på grund af nedsættelse af erhvervssevnen efter § 3, stk. 1-3, er betinget af, at erhvervssevnen varigt er nedsat på grund af fysisk eller psykisk invaliditet.

Stk. 2. Ved bedømmelsen af omfanget af erhvervssevnen nedsættelse skal der foretages en sammenligning mellem den indtægt, som den pågældende skønnes at kunne opnå ved en beskæftigelse, der svarer til hans kræfter og færdigheder, og som under hensyn til hans uddannelse og tidligere virksomhed kan forlanges af ham, og den indtægt, som legemligt og åndeligt sunde personer med lig-

nende uddannelse normalt opnår i samme egn. Der skal endvidere tages hensyn til den pågældendes alder, livsstilling, bopæl og beskæftigelsesmuligheder samt til udsigten til eventuel forbedring eller forværring af invaliditeten. Endelig skal der tages hensyn til sådanne andre omstændigheder, der i det enkelte tilfælde findes at burde tillægges vægt ved den samlede vurdering af erhvervssevnenes nedsættelse. Foreligger der mulighed for at iværksætte behandling, optræning eller andre foranstaltninger, hvorved erhvervssevnen må antages ikke blot forbigående at kunne forøges væsentligt, kan pension ikke tilkendes.«.

§ 3. Retten til at få tilkendt invalidepension er betinget af, at erhvervssevnen på grund af fysisk eller psykisk invaliditet varigt er nedsat i det i stk. 2-4 angivne omfang.

Stk. 2. Personer, der må anses for erhvervsudygtige i ethvert erhverv, eller som kun har ubetydelig erhvervssevne i behold, er berettiget til invalidepension bestående af grundbeløb, invaliditetsbeløb samt beløb for erhvervsudygtighed.

Stk. 3. Personer, hvis erhvervssevne er nedsat i mindre grad end angivet i stk. 2, men dog med omkring $\frac{2}{3}$, er berettiget til invalidepension bestående af grundbeløb og invaliditetsbeløb.

Stk. 4. Personer, hvis erhvervssevne er nedsat i mindre grad end det i stk. 3 angivne omfang, men dog med mindst halvdelen, er berettiget til invalidepension bestående af halvt grundbeløb og halvt invaliditetsbeløb.

Stk. 5. Ved bedømmelsen af omfanget af erhvervssevnenes nedsættelse skal der foretages en sammenligning mellem den indtægt, som den pågældende skønnes at kunne opnå ved en beskæftigelse, der svarer til hans kræfter og færdigheder, og som under hensyn til hans uddannelse og tidligere virksomhed kan forlanges af ham, og den indtægt, som legemligt og åndeligt sunde personer med lignende uddannelse normalt opnår i samme egn. Der skal endvidere tages hensyn til den pågældendes alder, livsstilling, bopæl og beskæftigelsesmuligheder samt til udsigten til eventuel forbedring eller forværring af invaliditeten. Endelig skal der tages hensyn til sådanne andre omstændigheder, der i det enkelte tilfælde findes at burde tillægges vægt ved den samlede vurdering af erhvervssevnenes nedsættelse. Foreligger der mulighed for at iværksætte behandling, optræning eller andre foranstaltninger, hvorved erhvervssevnen må antages ikke blot forbigående at kunne forø-

ges væsentligt, kan invalidepension ikke tilkendes.

7. § 4, stk. 1 og 2, affattes således:

»Grundbeløb udgør, jfr. §§ 5 og 40, 25.056 kr. årlig, dog 23.016 kr. årlig, såfremt pensionistens ægtefælle modtager pension efter denne lov eller lov om folkepension.

Stk. 2. Invaliditetsbeløb udgør, jfr. § 40, 11.664 kr. årlig, dog 9.996 kr. årlig, såfremt pensionistens ægtefælle modtager invalidepension eller invaliditetsydelse efter denne lov.«.

§ 4. Invalidepensionens grundbeløb udgør følgende beløb årlig, jfr. §§ 5 og 40:

	kr.
Helt grundbeløb	25.056
Halvt grundbeløb	12.528
Såfremt modtagerens ægtefælle modtager pension i henhold til denne lov eller i henhold til lov om folkepension, udgør beløbene dog	
Helt grundbeløb	23.016
Halvt grundbeløb	11.508

Stk. 2. Invaliditetsbeløbet udgør følgende beløb årlig, jfr. § 40:

	kr.
Helt invaliditetsbeløb	11.664
Halvt invaliditetsbeløb	5.832
Såfremt modtagerens ægtefælle modtager pension eller invalideydelse i henhold til denne lov, udgør beløbene dog	
Helt invaliditetsbeløb	9.996
Halvt invaliditetsbeløb	5.004

8. § 4 a, stk. 2 og 3, ophæves.

§ 4 a. — — —

Stk. 2. Afgår en pensionist, der modtager hustrutillæg efter § 12, stk. 2, ved døden, har hustruen ret til afdødes pension i 3 måneder fra udgangen af den måned, hvori dødsfaldet fandt sted, medmindre hun selv begærer folke- eller invalidepension.

Stk. 3. En pensionist, der modtager hustrutillæg efter § 12, stk. 2, bevarer retten til dette tillæg i 3 måneder fra udgangen af den måned, hvori hans hustru afgår ved døden.

9. I § 5, stk. 1, udgår: »invalidepensionens hele eller halve«.

§ 5. Retten til at modtage invalidepensionens hele eller halve grundbeløb er betinget af, at vedkommendes indtægt, beregnet efter reglerne i § 6, ikke overstiger følgende beløb, jfr. § 40: 9.900 kr., dog 19.900 kr., såfremt pensionisten er gift. Opfylder pensionisten ikke betingelserne efter § 1 a for at få fuld pension, nedsættes beløbet i samme forhold som nævnt i § 1 a, stk. 1.

10. I § 8, stk. 1, ændres »en nedsættelse af erhvervsevnen af over 20 pct.« til: »en nedsættelse af erhvervsevnen på 65 pct. og derover«.

11. § 8, stk. 2, ophæves.

Stk. 3 bliver herefter stk. 2.

§ 8. Såfremt en pensionist i henhold til arbejdsskadeforsikringsloven eller anden dertil svarende lov, dansk eller fremmed, i anledning af invaliditeten har fået tilkendt, (tillagt) erstatning for en nedsættelse af erhvervsevnen af over 20 pct., fradrages i invalidepensionen 20 pct. af det beløb, hvormed renten for tab af erhvervsevne eller, hvis erstatningen er kapitaliseret, den livrente, der i statsanstalten for livsforsikring er eller kunne være indkøbt for kapitalbeløbet på det tidspunkt, da det blev udredet, overstiger følgende beløb, jfr. § 40: 5.100 kr., dog 7.300 kr., såfremt pensionisten er gift. Invaliditetsbeløb og bistands- og plejetillæg berøres ikke af denne nedsættelse. Opfylder pensionisten ikke betingelserne efter § 1 a for at få fuld pension, nedsættes fradraget i pensionen i samme forhold som nævnt i § 1 a, stk. 1.

Stk. 2. Såfremt en tilstået erstatning måtte være forbrugt helt eller delvis før. 1. oktober 1933, kan det sociale udvalg efter omstændighederne undlade at bringe foranstående regel om yderligere fradrag til anvendelse.

Stk. 3. Hvis en pensionist trods opfordring fra det sociale udvalg ikke selv gør et af de i stk. 1 nævnte krav gældende, er det sociale udvalg berettiget til på pensionistens vegne at gøre kravet gældende mod den erstatningspligtige og derefter lade den erstatning, som måtte blive ydet komme til fradrag i pensionen efter foranstående regler.

12. § 11, stk. 1, 1. pkt., affattes således:

»Som tillæg til pension efter § 3 ydes et beløb, jfr. § 40, på 4.404 kr., dog 4.728 kr., såfremt modtagerens ægtefælle modtager pension efter denne lov eller lov om folkepension.«.

§ 11. Som tillæg til invalidepension i henhold til § 3, stk. 2-3, ydes et beløb, jfr. § 40, på 4.404 kr., dog 4.728 kr., såfremt modtagerens ægtefælle modtager pension i henhold til § 3, stk. 2-3, eller i henhold til lov om folkepension. Opfylder pensionisten ikke betingelserne efter § 1 a for at få fuld pension, nedsættes tillægget i samme forhold som nævnt i § 1 a, stk. 1.

13. § 12 affattes således:

»§ 12. Til en person, der modtager pension efter § 3 og samlever med sin ægtefælle, uden at denne modtager pension efter denne lov, folkepension eller invaliditetsydelse, ydes der et ægteskabstillæg på 3.192 kr. årlig, jfr. § 40.

Stk. 2. Såfremt pensionistens ægtefælle ikke opfylder betingelsen i § 1 a, stk. 1, 1. pkt., jfr. stk. 2, finder bestemmelsen i § 1 a, stk. 1, 2. pkt., tilsvarende anvendelse ved beregning af ægteskabstillæg.

Stk. 3. For hver 100 kr., ægtefællernes socialindkomst med de fravigelser, der er nævnt i § 6, stk. 2 og stk. 6-11, overstiger den indtægt, hvor pensionstillægget bortfalder, fradrages 30 kr. i ægteskabstillægget.

Stk. 4. Ægteskabstillæg udbetales ikke, såfremt pensionisten i medfør af § 1, stk. 3 eller 5, modtager pension i udlandet.

Stk. 5. Ved indtægtsopgørelsen efter stk. 3 finder § 6, stk. 7, anvendelse for begge ægtefæller.«.

§ 12. Til en person, der modtager invalidepension i henhold til § 3, stk. 2-3, og samlever med sin ægtefælle, uden at denne modtager invalidepension, folkepension eller invaliditetsydelse ydes, der et ægteskabstillæg på 3.192 kr. årlig, jfr. § 40.

Stk. 2. Til en pensionist, som opfylder betingelserne for at få ægteskabstillæg, ydes i stedet for dette fra den 1. i måneden efter hustruens fyldte 62. år et hustrutillæg på 26.028 kr. årlig, jfr. § 40. Til en person, der modtager invalidepensionen i henhold til § 3, stk. 4, men i øvrigt opfylder betingelserne for at modtage hustrutillæg, jfr. stk. 1, ydes et hustrutillæg på 29.220 årlig, jfr. § 40. Retten til hustrutillæg er betinget af, at ægtefællen opfylder betingelserne i § 1 for at få pension.

Stk. 3. Såfremt pensionistens ægtefælle ikke opfylder betingelsen i § 1 a, stk. 1, 1. pkt., jfr. stk. 2, finder bestemmelsen i § 1 a, stk. 1, 2. pkt., tilsvarende anvendelse ved beregning af ægteskabs- og hustrutillæg.

Stk. 4. For hver 100 kr., ægtefællernes socialindkomst med de i § 6, stk. 2 og stk. 6-11, og for hustrutillægget tillige stk. 1, sidste pkt., nævnte fragivelser overstiger den indtægt, hvor pensionstillægget bortfalder, fradrages, 30 kr. i ægteskabstillægget eller hustrutillægget.

Stk. 5. Ægteskabstillæg og hustrutillæg udbetales ikke, såfremt pensionisten i medfør af § 1, stk. 3 eller 5, modtager pension i udlandet.

Stk. 6. Ved indtægtsopgørelsen efter stk. 4 finder § 6, stk. 7, anvendelse for begge ægtefæller.

14. I § 15, *stk. 1, 1. pkt.*, ændres »§ 3, stk. 5« til: »§ 3 a, stk. 2« og »§ 3, stk. 2 eller stk. 3« til: »§ 3, stk. 1 eller stk. 2«.

§ 15. Invalider, der har en sådan erhvervsindtægt, at de efter den i § 3, stk. 5, foreskrevne bedømmelse ikke har ret til invalidepension, men hvis invaliditet lægeligt bedømt er så alvorlig, at de ville have ret til pension efter § 3, stk. 2 eller stk. 3, hvis de ikke havde erhvervsmæssigt arbejde, er berettiget til en invaliditetsydelse. Berettiget hertil er også personer, der på grund af alvorlig høreskade har svære kontaktvanskeligheder. Invaliditetsydelsen udgør, jfr. § 40: 11.244 kr. årlig, dog 9.120 kr. årlig, såfremt modtagerens ægtefælle modtager invaliditetsydelse eller invalidepension. Opfylder den pågældende ikke betingelserne efter § 1 a for at få fulde ydelser, nedsættes invaliditetsydelsen i samme forhold som nævnt i § 1 a, stk. 1.

15. § 16, *stk. 1, nr. 1*, affattes således:

»1) om betingelserne i § 3 er opfyldt,«.

16. I § 16, *stk. 1, nr. 2*, indsættes efter »invaliditeten«: »eller betingelserne efter § 3, stk. 4«.

17. § 16, *stk. 2*, ophæves.

Stk. 3 bliver herefter stk. 2.

§ 16. Revaliderings- og pensionsnævnet afgør.

- 1) om der foreligger nedsættelse af erhvervsøkonomien i det i § 3, stk. 2, 3 eller 4, nævnte omfang,
- 2) fra hvilket tidspunkt invaliditeten må anses for at være indtrådt,
- 3) om ansøgeren opfylder betingelserne for invaliditetsydelse i henhold til § 15, eller

4) om ansøgeren opfylder betingelserne for tillæg i henhold til § 10 eller § 15, stk. 2.

Nævnet kan bestemme, at en sag skal genoptages til undersøgelse på et af nævnet fastsat senere tidspunkt.

Stk. 2. Hvis ansøgning om invalidepension ikke kan imødekommes og revaliderings- og pensionsnævnet finder, at henvisning til optræning eller andre foranstaltninger vil være uden væsentlig betydning for ansøgerens erhvervssevne, kan nævnet tillægge pension efter § 2, stk. 2, 1. pkt., i lov om folkepension eller § 1, stk. 2, i lov om pension til enker m.fl., hvis betingelserne herfor er opfyldt.

Stk. 3. Flytter en person, som har fået tillagt ydelse efter denne lov, til en anden kommune, er fornyet afgørelse af spørgsmålet ikke påkrævet.

18. I § 19, *stk. 1*, ændres »§ 3, stk. 5« til: »§ 3 a, stk. 2«.

§ 19. Ansøgning om ydelser efter loven indgives til det sociale udvalg, der efter nærmere undersøgelse, herunder af muligheden for behandling, optræning m.v., jfr. § 3, stk. 5, sidste pkt., videresender ansøgningen med indstilling til revaliderings- og pensionsnævnet. For søfolks vedkommende indgives ansøgningen, for så vidt de, når de er i land, har fast ophold i en kommune, til det sociale udvalg i denne, men i øvrigt til det sociale udvalg i den kommune, i hvilken det pågældende skib hører hjemme.

19. I § 26, *stk. 1, 1. pkt.*, ændres »invalidepension« til: »pension efter § 3, stk. 1-3.«.

20. I § 26, *stk. 1, sidste pkt.*, ændres »i henhold til § 3« til: »efter § 3, stk. 1-3.«.

§ 26. Retten til at bevare den tilkendte invalidepension er betinget af, at der ikke er sket en væsentlig forbedring af erhvervsøkonomien. Ved bedømmelsen heraf tages udgangspunkt i, at pensionsretten, når den fysiske eller psykiske invaliditet i det væsentlige er uændret, normalt bevares, så længe invalidens personlige arbejdsindtægt ikke vedvarende overstiger et beløb svarende til det dobbelte af grundbeløbet for enlige. Skyldes forbedringen af erhvervsøkonomien en ændring af den fysiske eller psykiske invaliditet, træffer revaliderings- og pensionsnævnet ny bestemmelse om den pågældendes pensionsret i henhold til § 3.

21. § 27, stk. 1, 2. pkt., affattes således:

»Nævnet kan beslutte, at pensionen bevarer i 3 måneder efter frakendelsestidspunktet.«

22. § 27, stk. 1, 3. pkt., ophæves og i stedet indsættes i § 27 som nyt stk. 2:

»Stk. 2. Nævnet kan, hvor omstændighederne taler derfor bestemme, at retten til pension efter § 3, stk. 1-3, skal være hvilende, dog højst for et tidsrum af 3 år.«

Stk. 2-4 bliver herefter stk. 3-5.

23. I § 27, stk. 4, der herefter bliver stk. 5 ændres »stk. 3« til: »stk. 4«.

§ 27. Skønner revaliderings- og pensionsnævnet, at erhvervsevnen hos en person, der modtager ydelse efter loven, er forringet eller forbedret, således at ydelsen skal ændres eller inddrages, træffer nævnet afgørelse herom samt om, fra hvilket tidspunkt ydelsen ændres eller bortfalder. Eventuel gradvis inddragelse af ydelsen kan højst strække sig over en periode af 12 måneder. Nævnet kan endvidere, hvor omstændighederne taler derfor, bestemme, at retten til ydelsen skal være hvilende indtil videre, dog højst for et tidsrum af 3 år.

Stk. 2. Revaliderings- og pensionsnævnet kan udsende en eller flere sagkyndige til at udøve kontrol på stedet med hensyn til erhvervsevnen eller indkalde pågældende til kontrol. Såfremt en ydelsesmodtager vanskeliggør nævnets undersøgelse, kan nævnets formand midlertidigt standse udbetalingen, hvis han anser det for sandsynligt, at afgørelsen vil komme til at gå ud på, at ydelsen skal inddrages. Nævnet skal i så fald træffe sin afgørelse hurtigst muligt. Udgifter ved kontrol betales af amtskommunen. I København og Frederiksberg betales udgifterne af de pågældende kommuner.

Stk. 3. En person, der modtager ydelser efter denne lov, skal underkaste sig sådanne undersøgelser, som revaliderings- og pensionsnævnet eller det sociale udvalg anser for påkrævede til bedømmelse af erhvervsevnen, jfr. §§ 18, stk. 1, og 19, stk. 3.

Stk. 4. Undlader en person at underkaste sig undersøgelser som nævnt i stk. 3, optræning eller andre foranstaltninger, hvorved

erhvervsevnen må antages ikke blot forbigående at kunne forøges væsentligt, kan revaliderings- og pensionsnævnet bestemme, at ydelsen inddrages. Den pågældende skal forinden ved anbefalet brev være gjort bekendt med den retlige følge af sin undladelse.

24. I § 28, stk. 2, udgår: »og hustrutillæg«.

§ 28. — — —

Stk. 2. Forøges eller nedsættes pensionistens eller ægtefællernes indtægt mere end rent midlertidigt så meget, at en beregning af pensionen, herunder pensionstillæg, ægteskabstillæg og hustrutillæg, på grundlag af den indtægt, der herefter står til rådighed, nu vil give et andet resultat, træffer det sociale udvalg foranstaltning til, at pensionen fremtidig nedsættes, inddrages eller forhøjes i overensstemmelse med ny beregning.

25. I § 29 ændres »Det påhviler en invalid, som oppebærer ydelser efter denne lov« til: »Det påhviler en person, der får udbetalt ydelser efter denne lov«.

§ 29. Det påhviler en invalid, som oppebærer ydelser efter denne lov, at give det sociale udvalg underretning om enhver forandring i sine økonomiske og personlige forhold, som kan formodes at medføre nedsættelse eller bortfald af ydelserne, ligesom det sociale udvalg selv skal være opmærksom på, om sådan forandring indtræder.

26. I § 40, stk. 1, nr. 1, udgår: »invalidepensionens«.

27. I § 40, stk. 1, nr. 4, udgår: »og 2«.

§ 40. Reguleringspristallet for januar og juli benyttes ved dyrtidsregulering af

- 1) invalidepensionens grundbeløb, invaliditetsbeløb og beløb for erhvervsudygtighed efter § 4,
- 2) invaliditetsydelse efter § 15, stk. 1,
- 3) ydelse efter § 39 a,
- 4) tillæg efter § 10, § 11, stk. 1, § 12, stk. 1 og 2, og § 43, stk. 1 og 4, og
- 5) indtægtsbeløb fastsat i § 5, stk. 1, § 6, stk. 4 og 5, § 8, stk. 1, og § 11, stk. 2.